Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
PAOLO MENGOZZI
esitatud 20. septembril 2018 [1]

Kohtuasi C-313/17 P

George Haswani
versus

Euroopa Liidu Nõukogu

Apellatsioonkaebus – Üldkohtu kodukorra artikkel 86 – Vastuvõetavus – Hagiavalduse muutmise menetlus – Vajadus muuta väiteid ja argumente – Süüria vastu suunatud piiravad meetmed – Isikute loetelu, kelle suhtes kohaldatakse rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist – Hageja nime lisamine

I. Sissejuhatus

1. Milline on Euroopa Liidu Üldkohtu kaalutlusruum, et teha kindlaks, kas hageja peab, juhul kui ta laiendab hagimenetluse raames oma algseid tühistamisnõudeid aktile, mille ese on sama ja mis võeti vastu esimese astme menetluse ajal, esitama muudetud väited ja argumendid?

2. Niisugune on sisuliselt küsimus, mis esitatakse käesolevas apellatsioonkaebuses, mille esitas G. Haswani Üldkohtu 22. märtsi 2017. aasta kohtuotsuse Haswani *vs.* nõukogu (T-231/15, ei avaldata, EU:T:2017:200) (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“) peale osas, milles sellega jäeti vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata tema nõue tühistada nõukogu 27. mai 2016. aasta otsus (ÜVJP) 2016/850, millega muudetakse otsust 2013/255/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid [2], ja nõukogu 27. mai 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/840, millega rakendatakse määrust (EL) nr 36/2012, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Süürias [3] (edaspidi „27. mai 2016. aasta aktid“).

3. Uute nõuete ja väidete esitamine on põhimõtteliselt keelatud. Õiguskindlus ja korrakohane õigusemõistmine nõuavad, et hageja esitab oma nõude liidu kohtutes selgelt ja täpselt. [4] Ent eriti liidu piiravate meetmete valdkonnas tuleb regulaarselt ette, et algul vaidlustatud akti asemel võetakse esimese astme menetluse ajal vastu uus akt. Niisugune sündmus võib lubada pooltel oma hagiavaldusi muuta, kohandades oma nõudeid ja vajaduse korral väiteid ja argumente.

1 Algkeel: prantsuse.

2 ELT 2016, L 141, lk 125.

3 ELT 2016, L 141, lk 30.

4 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 21 esimeses lõigus on nimelt ette nähtud, et hagiavalduses peavad sisalduma „nõuded ja lühike ülevaade avalduse aluseks olevatest asjaoludest“.

4. Käesolev kohtuasi annab Euroopa Kohtule võimaluse otsustada Üldkohtu tegutsemisviisi üle, kui sellele kohtule esitatakse nõuete muutmise avaldus, ilma väiteid ja argumente muutmata. Üldkohtu kodukorra[5] artikli 86 lõikes 4, mille tõlgendamine on käesoleva vaidluse keskmes, on märgitud, et muutmisavalduses märgitakse lisaks muudetud nõuetele „vajaduse korral väited ja argumendid, mida muudetakse“. Seepärast on vaja kindlaks määrata väljend „vajaduse korral“ ulatus.

5. Käesolev kohtuasi toob välja pingeseisu, milles võivad omavahel olla ühelt poolt vorminõuete parallelism, mis seostab nõuete ning väidete ja argumentide muutmise eeskirjad algse hagiavalduse esitamise eeskirjadega, ja teiselt poolt menetlusökonoomia nõuded, mille eesmärk on vältida, et hagejat kohustatakse esitama uut hagi iga akti peale, millega tema suhtes tehtud varasemat otsust pikendatakse või muudetakse.

6. Et vastata küsimusele, mis käesolevas kohtuasjas kerkib, tuleb Euroopa Kohtul leida nende eeskirjade ja nõuete õige tasakaal, kaaludes mängus olevaid erinevaid põhimõtteid.

II. Vaidlusalused aktid, menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

7. Apellant on Süüria kodanikust ärimees, elukutselt insener, nafta- ja gaasisektorile spetsialiseerunud äriühingu HESCO asutaja.

8. Apellandi suhtes kehtestati ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜVJP) raames piiravad meetmed. Tema nimi lisati nõukogu 31. mai 2013. aasta otsuse 2013/255/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid[6], I lisas sisalduvasse loetellu nõukogu 6. märtsi 2015. aasta rakendusotsusega (ÜVJP) 2015/383[7] ja nõukogu 18. jaanuari 2012. aasta määruse (EL) nr 36/2012, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Süürias ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 442/2011[8], II lisas sisalduvasse loetellu rakendusmäärusega (EL) 2015/375[9] (edaspidi „6. märtsi 2015. aasta aktid“). Täpsemalt on otsuse 2013/255 artikli 28 lõikes 1 sätestatud, et külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad isikutele ja üksustele, kes saavad kasu režiimi poliitikast või toetavad seda.

9. 6. märtsi 2015. aasta aktidega külmutati apellandi varad järgmistel põhjustel:

„Väljapaistev Süüria ärimees, Süüria suure tehnoloogia- ja ehitusettevõtte HESCO Engineering and Construction Company kaasomanik. Tal on tihedaid sidemeid Süüria režiimiga.

George Haswani toetab režiimi ja saab sellest kasu, kuna tal on vahendajaroll Süüria režiimi poolt ISILilt nafta ostmise tehingutes.

Ta saab režiimist kasu ka tänu soodsale kohtlemisele, sealhulgas lepingu sõlmimisele (alltöövõtjana) Venemaa suure naftaettevõtja Stroytransgaziga.“

10. Apellant esitas 5. mail 2015 Üldkohtule hagi nõudega 6. märtsi 2015. aasta aktid tühistada.

5 Üldkohtu kodukord, 4.3.2015 (ELT 2015, L 105, lk 1). Selle kodukorra 1. septembril 2016 jõustunud 13. juuli 2016. aasta muudatuste (ELT 2016, L 217, lk 73) artikli 1 punktiga 7 muudeti artikli 86 lõigete 3–6 nummerdust. Need lõiked on nüüd selle artikli lõiked 4–7. Kuigi vaidlustatud kohtuotsuses viidatakse artikli 86 uuele nummerdusele, tahaksin märkida, et apellatsioonimenetluse poolte avaldustes oli vahel ekslikult viidatud vanale nummerdusele, mis võib tekitada segadust.

6 ELT 2013, L 147, lk 14.

7 ELT 2015, L 64, lk 41.

8 ELT 2011, L 16, lk 1.

9 ELT 2015, L 64, lk 10.

11. Nõukogu võttis 28. mail 2015 vastu otsuse (ÜVJP) 2015/837, millega muudetakse otsust 2013/255[10], millega pikendati kõnealust otsust kuni 1. juunini 2016 ja muudeti selle otsuse I lisa. Samal päeval võttis nõukogu vastu ka rakendusmääruse (EL) 2015/828, millega rakendatakse määrust nr 36/2012[11], millega muudetakse nimetatud määruse II lisa (edaspidi „28. mai 2015. aasta aktid“).

12. Üldkohtu kantseleisse 23. juunil 2015 saabunud menetlusdokumendiga muutis apellant hagiavaldust nii, et nõuda ka 28. mai 2015. aasta aktide tühistamist (edaspidi „esimene muutmisavaldus“).

13. Nõukogu võttis 12. oktoobril 2015 vastu ühelt poolt otsuse (ÜVJP) 2015/1836, millega muudetakse otsust 2013/255[12], ja teiselt poolt rakendusmääruse (EL) 2015/1828, millega muudetakse määrust nr 36/2012[13] (edaspidi „12. oktoobri 2015. aasta aktid“). Otsusega 2015/1836 nimelt lisati otsuse 2013/255 artiklile 28 lõige 2, mille alusel täpsustatakse, et kategooriasse „Süürias tegutsevad juhtivad ettevõtjad“ kuuluvate isikute rahalised vahendid ja majandusressursid külmutatakse.

14. Nõukogu teavitas 29. aprilli 2016. aasta kirjas apellanti oma kavatsusest jätta ta kõnealustesse loeteludesse ja tema kohta märgitud põhjendust muuta. Apellant vastas oma esindaja vahendusel nõukogule 12. mai 2016. aasta kirjaga.

15. Nõukogu kandis 27. mai 2016. aasta aktidega apellandi nime nende õigusaktide lisadesse järgmistel põhjustel:

„Süürias tegutsev suurärimees, kel on ärihuvid tehnoloogia-, ehitus- ning nafta- ja gaasisektorites ja/või kes tegutseb nimetatud sektorites. Tal on ärihuvid ja/või märkimisväärne mõju mitmes Süüria äriühingus ja üksuses, eelkõige on selleks HESCO Engineering and Construction Company, mis on suur tehnoloogia- ja ehitusettevõte.

George Haswanil on tihedaid sidemeid Süüria režiimiga. Ta toetab režiimi ja saab sellest kasu, kuna tal on vahendajaroll Süüria režiimi poolt ISILilt nafta ostmise tehingutes. Ta saab režiimist kasu ka tänu soodsale kohtlemisele, sealhulgas lepingu sõlmimisele (alltöövõtjana) Venemaa suure naftaettevõtja Stroytransgaziga.“

16. Üldkohtu kantseleisse 7. juulil 2016 saabunud menetlusdokumendiga muutis apellant oma esimeses kohtuastmes esitatud hagiavaldust, et nõuda ka 27. mai 2016. aasta aktide tühistamist (edaspidi „teine muutmisavaldus“ või „teine taotlus“).

17. Nõukogu esitas 22. juuli 2016. aasta kirjaga selle menetlusdokumendi kohta seisukohad.

18. Vaidlustatud kohtuotsuses jättis Üldkohus kõigepealt vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata teise avalduse hagi muutmiseks põhjusel, et teises muutmisavalduses oleks Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõike 4 kohaselt pidanud esitama tühistamisnõuete põhjenduseks muudetud väited ja argumendid.

19. Täpsemalt otsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 41–47 sisuliselt, et kuna piiravate meetmete ja/või loeteludesse kandmise kriteeriumide õiguslik raamistik oli muutunud, tuli apellandil selle arvessevõtmiseks oma väiteid ja argumente muuta. Üldkohtu sõnul aga ei olnud see nõue täidetud, sest kõnealuses muutmisavalduses ainult taotleti hagiavalduse nõuete laiendamist, märkimata muid selgitusi ega uusi faktilisi või õiguslikke andmeid, võttes arvesse kohaldatava õigusliku raamistiku muutmist, nimelt uute loetellu kandmise kriteeriumide kehtestamist.

10 ELT 2015, L 132, lk 82.
11 ELT 2015 L 132, lk 3.
12 ELT 2015, L 266, lk 75.
13 ELT 2015, L 266, lk 1.

20. Üldkohus jättis põhjendamatuse tõttu rahuldamata ka apellandi kahju hüvitamise nõude, kuna kahju tekitamist ei olnud tõendatud.

21. Teise sammuna nõustus Üldkohus hagi kolmanda väitega, et nõukogu oli teinud hindamisvea, ja tühistas 6. märtsi 2015. aasta aktid, nagu ka 28. mai 2015. aasta aktid. Üldkohtu hinnangul ei ole käesoleval juhul nõukogu esitatud elemendid piisavalt konkreetsete, täpsete ja ühtelangevate kaudsete tõendite kogum, mis võimaldaksid apellandi vastu esitatud põhjuste põhjendatust õiguslikult piisavalt tõendada, kui nõukogu ei ole esitanud piisavalt tõendeid, mis näitaksid, et apellandi ja Süüria režiimi vahel on side.

III. Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

22. Apellant palub oma apellatsioonkaebuses Euroopa Kohtul:

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles tunnistatakse vastuvõetamatuks nõue tühistada 27. mai 2016. aasta aktid; osas, milles jäetakse kahju hüvitamise nõue rahuldamata, ja osas, milles mõistetakse apellandilt välja lisaks tema enda kohtukuludele ka kaks kolmandikku nõukogu kohtukuludest;

– teha asjas sisuline otsus, anda korraldus apellandi nimi eespool nimetatud aktide lisadest kustutada ning arutada 12. oktoobri 2015. aasta akte ja need tühistada;

– mõista nõukogult välja kõigi kahjude hüvitamiseks 700 000 eurot;

– mõista nõukogult välja kohtukulud Euroopa Kohtus ja kõik kohtukulud Üldkohtus.

23. Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

– jätta apellatsioonkaebus ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ja/või ilmselge põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja apellandilt.

24. Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 172 esitas Euroopa Komisjon, kes on menetlusse astuja esimeses kohtuastmes, apellatsioonkaebusele vastuse, milles ta ühineb nõukogu nõuetega ja palub Euroopa Kohtul apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta ja mõista kohtukulud välja apellandilt.

IV. Õiguslik analüüs

25. Oma apellatsioonkaebuse toetuseks, mis puudutab vaidlustatud kohtuotsuse punkte 39–47, esitab apellant viis väidet. Kolm nendest väidetest puudutavad sisuliselt vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni esimest punkti, ja nendes heidetakse Üldkohtule ette oma kodukorra artikli 86 lõigete 4 ja 5 rikkumist, kuna ta jättis teise muutmisavalduse vastuvõetamatuse tõttu rahuldamata. Neljandas väites palutakse tühistada 12. oktoobri 2015. aasta aktid ja mõista välja esimeses astmes nõutud hüvitis, samas kui viies väide puudutab vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni neljandat ja viiendat punkti, milles Üldkohus mõistis apellandilt välja osa tema enda kohtukuludest ning osa nõukogu kohtukuludest.

26. Keskendun järgnevalt oma analüüsis apellatsioonkaebuse kolmele esimesele väitele, millega tuleks minu arvates nõustuda. Seevastu neljas väide, milles apellant palub tühistada 12. oktoobri 2015. aasta aktid, tundub mulle ilmselgelt vastuvõetamatu, kuna neid kahte akti esimeses astmes ei vaidlustatud. Viienda väite lahendus aga sõltub esmajoones sellest, kas Euroopa Kohus võib või mitte Üldkohtule esitatud hagi arutada. Märgin alustuseks, et minu arvates ei ole kohtuasi otsuse tegemiseks valmis. Seega leian ma, et see tuleks saata tagasi Üldkohtusse ning teha otsus kohtukulude kohta edaspidi[14].

A. Apellatsioonkaebuse kolm esimest väidet, et on rikutud Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõikeid 4 ja 5

1. Poolte argumentide kokkuvõte

27. Apellant väidab, et Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõikega 4 ei ole Üldkohtul lubatud otsustada, et teine muutmisavaldus on vastuvõetamatu. Vastupidi selle kodukorra artikli 86 lõikele 5 ei ole kõnealuse artikli lõikes 4 kuidagi sätestatud, et elemendid, mida muutmisavalduselt oodatakse, on ette kirjutatud, ja vastasel korral on avaldus vastuvõetamatu. Apellant väidab, et Üldkohus ei või muutmisavalduse nõudeid rahuldamata jätta, kui ta ei kontrolli, kas kohtusekretär on või ei ole adresseerinud apellandile puuduste kõrvaldamise nõuet. Sellele järeldusele jõudmiseks laiendab apellant artikli 86 lõikele 4 sama artikli lõike 5 sõnaselget nõuet, et kohtusekretär peab nõudma muutmise tinginud akti lisamata jätmise parandamist enne, kui Üldkohus võiks vajaduse korral tunnistada muutmisavalduse vastuvõetamatuks. Peale selle väidab apellant, et lauseosa „vajaduse korral“, mis sisaldub Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõike 4 punktis b, tähendab, et muutmisavaldus võib sisaldada muudetud väited ja argumente ainult siis, kui need on vajalikud, st ainult juhul, kui vaidlustatavad otsused on oluliselt erinevad, lihtsalt sõnastuse erinevusest kaugemale ulatuvalt. Käesoleval juhul see aga nii ei ole. Apellandi arvates nimelt ei olnud 27. mai 2016. aasta aktides tehtud muudatuse tõttu loetellu kandmise põhjuste osas vaja esimeses astmes esitatud hagiavalduse väiteid ja argumente muuta, vastupidi sellele, mida otsustas Üldkohus.

28. Kõigepealt väidab nõukogu, keda toetab komisjon, et apellant ei täpsustanud õiguslikult piisavalt, milliste liidu õigusnormide rikkumist ta Üldkohtule ette heidab, mistõttu on apellatsioonkaebuse kolm esimest väidet vastuvõetamatud. Komisjon lisab, et väites, et loetellu kandmise põhjendusi ei ole muudetud, tahab apellant seada kahtluse alla Üldkohtu antud hinnangu faktilistele asjaoludele, mis ei ole apellatsioonimenetluses lubatud.

29. Sisulistes küsimustes leiab nõukogu, et kodukorra artikli 86 lõikega 5 ette nähtud puuduste kõrvaldamise problemaatikat ei teki, kuna teisele muutmisavaldusele olid küll hagiavalduse muutmise tinginud aktid lisatud, ja et seega ei olnud võimalike puuduste kõrvaldamine vajalik. Peale selle tuleneb tema sõnul Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõikest 4, et kohustus esitada „vajaduse korral“ kohandatud väited ja argumendid lasub asjaomasel isikul. Seda kohustust tuleb kohaldada igal üksikjuhul eraldi, mis eeldab, et Üldkohus hindab sisuliselt, kas on vaja esitada kohandatud väited ja argumendid. Sellega seoses leiab nõukogu, et kuna Üldkohus otsustas, et apellandile kohaldatavaid loetellu kandmise kriteeriume ja põhjendusi oli apellandi teises muutmisavalduses osutatud aktide vastuvõtmisega muudetud, tuli apellandil esitada kohaldatava õigusliku raamistiku muutmisele kohandatud väited ja argumendid. Järelikult oli apellandi kohus esitada teises muutmisavalduses argumendid, millest võib tekkida arutelu 27. mai 2016. aasta aktide õiguspärasuse sisulises küsimuses ja mis võimaldaks nõukogul oma kaitset ette valmistada.

14 Täpsustan, et see ettepanek kehtib hagiavalduse teise muutmisavalduse menetluse kohtukulude kohta, mida on käsitletud vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punktis 5. Tuleb märkida, et oma neljandas nõudes palub apellant tühistada ka vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punkti 4, kuna sellega jäetakse apellandi kanda kaks kolmandikku tema enda kohtukuludest 6. märtsi 2015. aasta ja 28. mai 2015. aasta akte käsitlevas menetluses. Kuna aga Üldkohus need aktid tühistas, ei saa apellant vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 teisele lõikele apellatsioonimenetluses vaidlustada Üldkohtu otsust ainult nende aktide õiguspärasust käsitleva menetluse osa kohtukulude jaotuse ja suuruse osas, sest selline vaidlustamine oleks vastuvõetamatu. Käesolevas ettepanekus ma hiljem selle punkti juurde enam tagasi ei tule.

30. Komisjon lisab nõukoguga ühinedes, et apellant ei täitnud oma teises muutmisavalduses hoolsuskohustust, esitades eriti lünkliku avalduse, mis ei vastanud mingil viisil kehtestatud nõuetele.

2. Hindamine

31. Sissejuhatuseks tuleks apellatsioonkaebusele nõukogu ja komisjoni esitatud vastuvõetamatuse väited kiiresti kõrvale jätta. Mis nõukogu väitesse puutub, siis ei ole kahtlusevarjugi, et apellatsioonkaebuse kolme esimese väitega heidab apellant Üldkohtule ette seda, et Üldkohus eiras iseenda kodukorra artikli 86 lõikeid 4 ja 5, kui ta otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 39–47, et teine muutmisavaldus tuleb tunnistada vastuvõetamatuks põhjusel, et see ei sisalda muudetud väiteid ja argumente.

32. Komisjoni vastuväide, et apellant üksnes seab kahtluse alla Üldkohtu tuvastatud faktilise asjaolu, et apellandi loeteludesse kandmise õiguslikku raamistikku ja individuaalseid põhjuseid on „muudetud“, ei ole enam veenev. Selle kohta tuleb märkida, et apellant kritiseerib sisuliselt õiguslikke järeldusi, mille tegi Üldkohus tema nime loeteludesse kandmise uute kriteeriumide kasutusele võtmisest ja tema nime loeteludesse kandmise põhjenduste muutmisest Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõike 4 tõlgendamiseks. Teisisõnu, apellant on seisukohal, et asjaomase õigusliku raamistiku ja individuaalsete loetellu kandmise põhjuste muutmise tuvastamisest ei piisa selleks, et jätta Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõike 4 kohaselt rahuldamata hagiavalduse muutmise avaldus, mis ei sisalda muudetud väiteid ja argumente. See küsimus on kindlasti õigusküsimus, mis apellatsioonimenetluses kuulub Euroopa Kohtu pädevusse.

33. Need sissejuhatavad märkused tehtud, asun Euroopa Kohtule esitatud kohtuvaidluse sisu arutama.

34. Tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohtu praktikast nähtuvalt kehtib poolte nõuete suhtes põhimõtteliselt nende muutmatuse nõue [15].

35. Euroopa Kohus on siiski tunnistanud sellest põhimõttest vähemalt ühte erandit, nimelt poolte võimalust oma nõudeid ja väiteid muuta, kui vaidlustatud akt asendatakse menetluse käigus uuega või seda muudetakse uue aktiga, mille ese on sama [16].

36. Kõnealune erand on õigustatud korrakohase õigusemõistmise ja menetlusökonoomia huvides, vältides, et hageja peaks esitama uue hagi. Peale selle põhineb see ka asjaolul, et oleks ebaõiglane, kui asjaomane institutsioon saaks otsuse peale liidu kohtule esitatud hagiavalduses sisalduva kriitika seljatamiseks vaidlustatud otsust muuta või asendada see teise otsusega ning kohtumenetluses tugineda muudetud või asendatud otsusele selleks, et võtta teiselt poolelt võimalus laiendada oma esialgseid nõudeid ja väiteid hilisemale otsusele või esitada selle vastu täiendavaid nõudeid ja väiteid [17].

37. Nagu Euroopa Kohus on juba varem tuvastanud, on Üldkohtu kodukorra artiklis 86 kodifitseeritud eespool viidatud kohtupraktika, mis käsitleb seda erandit nõuete muutmatuse põhimõttest [18].

38. Üldkohtu kodukorra artiklis 86 on selleks sätestatud, et kui akt, mille tühistamist nõutakse, on asendatud või muudetud teise aktiga, millel on sama ese, võib hageja selle uue asjaolu arvessevõtmiseks muuta hagiavaldust enne menetluse suulise osa lõppemist või enne Üldkohtu otsust lahendada kohtuasi ilma menetluse suulise osata.

15 Vt 9. novembri 2017. aasta kohtuotsus HX *vs.* nõukogu (C-423/16 P, EU:C:2017:848, punkt 18 ja seal viidatud kohtupraktika).

16 Vt selle kohta 10. aprilli 2003. aasta kohtuotsus Hendrickx *vs.* Cedefop (C-217/01 P, EU:C:2003:226, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).

17 Vt selle kohta 3. märtsi 1982. aasta kohtuotsus Alpha Steel *vs.* komisjon (14/81, EU:C:1982:76, punkt 8) ja 14. juuli 1988. aasta kohtuotsus Stahlwerke Peine-Salzgitter *vs.* komisjon (103/85, EU:C:1988:398, punktid 11 ja 12). Vt ka 25. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus Almaz-Antey Air and Space Defence *vs.* nõukogu (T-255/15, ei avaldata, EU:T:2017:25, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).

18 Vt selle kohta 9. novembri 2017. aasta kohtuotsus HX *vs.* nõukogu (C-423/16 P, EU:C:2017:848, punkt 18).

39. Selle artikli lõikes 4 on täpsustatud, et muutmisavalduses ei märgita mitte ainult muudetud nõuded, vaid ka „*vajaduse korral* väited ja argumendid, mida muudetakse“ [19].

40. Peale selle lisatakse Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõike 5 kohaselt muutmisavaldusele hagiavalduse muutmise tinginud akt. Kui seda akti ei esitata, määrab kohtusekretär hagejale mõistliku tähtaja selle esitamiseks. Kui seda puudust ette nähtud tähtaja jooksul ei kõrvaldata, otsustab Üldkohus, kas selle nõude täitmata jätmine muudab hagiavalduse muutmise avalduse vastuvõetamatuks.

41. Lõpuks määrab vastavalt sama artikli lõikele 6 president kostjale tähtaja hagiavalduse muutmise avaldusele vastamiseks, *ilma et see mõjutaks otsust, mille Üldkohus teeb hagiavalduse muutmise avalduse vastuvõetavuse kohta*.

42. *Apellatsioonkaebuse esimeses ja teises väites* on apellant Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõikele 5 viidates seisukohal, et Üldkohus ei võinud tunnistada teist muutmisavaldust vastuvõetamatuks, sest muudetud väidete ja argumentide esitamata jätmist ei karistata sõnaselge vastuvõetamatusega. Teise võimalusena väidab apellant, et isegi kui oletada, et Üldkohus võib tunnistada teise muutmisavalduse vastuvõetamatuks seetõttu, et ta ei esitanud muudetud väiteid ja argumente, oleks Üldkohus igal juhul pidanud tal vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõikele 5 enne paluma sellest avaldusest puudused kõrvaldada.

43. See lähenemisviis ei veena mind.

44. Esiteks, mis puutub esimese võimalusena esitatud argumentidesse, siis leian, et apellant tõlgendab Üldkohtu kodukorra artiklit 86 osaliselt. Selle artikli lõige 6 annab tõepoolest Üldkohtule võimaluse tunnistada hagiavalduse muutmise avaldus vastuvõetamatuks, isegi kui see avaldus on kostjale kätte toimetatud, mis tahes muul kui Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõikes 5 ette nähtud põhjusel, et hagiavalduse muutmist tinginud akt on esitamata jäetud. Teisisõnu, nähes ette, et Üldkohus palub kostjal vastata muutmisavaldusele, „ilma et see mõjutaks otsust, mille Üldkohus teeb hagiavalduse muutmise avalduse vastuvõetavuse kohta“, peab kodukorra artikli 86 lõige 6 silmas tingimata kõiki muid juhtumeid kui need, mis on sõnaselgelt ette nähtud selle artikli lõikes 5.

45. Piirata Üldkohtu õigust, nagu apellant soovib, tunnistada hagiavalduse muutmise avaldus vastuvõetamatuks nii, et see õigus on ainult Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõikes 5 osutatud juhul, tähendaks näiteks, et Üldkohtul oleks keelatud tunnistada vastuvõetamatuks niisugune avaldus, mis on esitatud ELTL artikli 263 kuuendas lõigus ette nähtud tähtaega eirates, nagu on osutatud selle kodukorra artikli 86 lõikes 2.

46. Ma ei suuda uskuda, et selline oleks olnud nõukogu soov, kui ta võttis vastu Üldkohtu kodukorra [20].

47. Seepärast tuleks Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõiget 6 minu arvates tõlgendada nii, et see võimaldab Üldkohtul otsustada hagi muutmise avalduse vastuvõetavuse üle selles artiklis ette nähtud nõuete mis tahes rikkumise korral.

48. Teiseks, mis puutub argumentidesse, mida apellant arendas teise võimalusena, siis vastupidi sellele, mida tema väidab, ei arva ma, et Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõiget 5 saaks argumendiks tuua, et nõuda Üldkohtult, et ta enne hagiavalduse muutmise avalduse vastuvõetamatuks tunnistamist paluks hagejal oma avaldusest puudused kõrvaldada või seda parandada.

19 Kohtujuristi kursiiv.

20 Lisaks, isegi kui see oleks olnud nõukogu soov, siis kuna kohtuliku edasikaebamise tähtaegu reguleerivad sätted on avaliku huvi küsimus ega ole poolte otsustada, võiks Üldkohtu kodukorda pidada ELTL artikli 263 kuuenda lõiguga vastuolus olevaks.

49. Mõistagi ei piirdu niisugune Üldkohtu poolne palve ainult juhtudega, kus hagiavalduse muutmise tinginud akt on esitamata jäetud, mis on Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõikes 5 sõnaselgelt ette nähtud.

50. Nimelt tühistas Euroopa Kohus 9. novembri 2017. aasta kohtuotsuses HX *vs.* nõukogu (C-423/16 P, EU:C:2017:848, punktid 22–27) Üldkohtu otsuse, millega viimane tunnistas hagiavalduse muutmise avalduse vastuvõetamatuks põhjusel, et see ei olnud esitatud eraldi dokumendiga vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõikele 2. Euroopa Kohus otsustas seega, et kui Üldkohus leiab, et hagiavalduse muutmise avaldus, mis esitatakse suuliselt kohtuistungil Üldkohtus, ei vasta tema kodukorras ette nähtud vorminõuetele, siis on Üldkohus kohustatud „vähemalt teavitama apellanti tema veast ja andma talle võimaluse seda parandada".

51. Euroopa Kohus küll ei välistanud võimalust, et Üldkohus võib niisuguse oma kodukorras ette nähtud vorminõude täitmata jätmist karistada hagiavalduse muutmise avalduse vastuvõetamatuks tunnistamisega, kuid seadis selle võimaluse tingimuseks siiski, et Üldkohus on kohustatud enne andma apellandile võimaluse oma avaldusest puudused kõrvaldada või seda parandada.

52. Seda, mis kehtib laiendamise kohta ka teistele vorminõuetele peale Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõikes 5 ette nähtud nõude, ei saa minu arvates siiski üle kanda muutmisavalduse sisule.

53. Nimelt, samamoodi nagu Üldkohus ei saa paluda hagejal laiendada oma nõudeid uuele aktile, kui see hageja ei ole oma nõudeid muutnud [21] ega seda akti vaidlustanud, ei saa Üldkohus ka nõuda hagejalt, et see muudaks oma väiteid ja argumente, isegi kui hageja on – tahtlikult või mitte – need muutmata jätnud.

54. See lähenemisviis tuleneb liidu kohtute funktsioonist liidu aktide õiguspärasust puudutavate vaidluste süsteemis. Sellele süsteemile, tuletan meelde, on iseloomulik dispositiivsuse põhimõte, mille kohaselt tuleb menetluse algatamise initsiatiiv pooltelt, kes piiritlevad ka vaidluse eseme, ning kohus peab seega otsuse tegema kõige kohta, mida temalt paluti, ja ainult selle kohta, mida temalt paluti [22].

55. Dispositiivsuse põhimõte avaldub just nimelt liidu kohtute menetlusi käsitlevates eri eeskirjades, nimelt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artiklis 21, nagu ka Euroopa Kohtu kodukorra artikli 120 punktis c ja Üldkohtu kodukorra artikli 76 punktis d, mille kohaselt esitatakse liidu kohtutele hagiavaldus, milles tuleb märkida muu hulgas hagi ese, nõuded ning ülevaade fakti- ja õigusväidetest [23].

56. Minu arvates on selge, et sama põhimõtet väljendab ka Euroopa Kohtu kodukorra artikli 86 lõige 4, kus on loetletud elemendid, mida peab sisaldama muutmisavaldus, samamoodi nagu selle kodukorra artikkel 76, mis käsitleb hagiavalduse esitamist. See tähendab, et Üldkohus ei saa – ilma, et ta seejuures eiraks poolte autonoomia nõuet ja institutsioonidevahelise tasakaalu põhimõtet – paluda

21 Selles suhtes ma ei jaga *obiter dictum*'it, mis nähtub 31. mai 2017. aasta kohtuotsuse DEI *vs.* komisjon (C-228/16 P, EU:C:2017:409) punktist 42, milles Euroopa Kohus märkis Üldkohtu kodukorra artiklile 86 viidates, et Üldkohtul on „lubatav" küsida selles kohtuasjas hagejalt, kas see kavatseb pärast kinnitava otsuse tegemist „kohandada oma nõudeid tühistada" üks eelnev otsus ja esitada need nõuded ka kinnitava otsuse vastu. Ühelt poolt nimelt, nagu Euroopa Kohtu otsusest selgelt nähtub, esitati selle kohtuasja konkreetses kontekstis Üldkohtule kaks eraldi hagi: üks esimese otsuse vastu (kohtuasi T-639/14, mille peale esitati apellatsioonkaebus kohtuasjas C-228/16 P) ja teine kinnitava otsuse vastu (kohtuasi T-352/15). Kui aga Üldkohtule on esitatud kaks eraldi hagiavaldust aktide vastu, millel on sama ese, ei ole enam küsimus tema kodukorra artikli 86 kohaldamises, vaid kahe hagiavalduse võimalikus liitmises. Teiselt poolt ei saa Üldkohus tühistamisnõudeid endale ise esitada. Teisisõnu, Üldkohus avastab, et on olemas eelnevat akti muutev või asendav akt, millel on sama ese, ainult juhul, kui talle on eelnevalt esitatud kas tühistamisnõuded eraldiseisva hagiavalduse raames vastavalt tema kodukorra artiklile 76 või muutmisnõuded vastavalt nimetatud kodukorra artiklile 86. Järelikult esimesel juhul, nagu ma eespool märkisin, ei kuulu kohtuvaidlus Üldkohtu kodukorra artikli 86 kohaldamisalasse ega ole vaja paluda hagejal oma nõudeid kohandada. Samamoodi ei ole teisel juhul mingil moel vaja paluda hagejal oma nõudeid kohandada, sest muutmisavaldus on juba esitatud.

22 Vt minu ettepaneku punkt 84 kohtuasjas British Airways *vs.* komisjon (C-122/16 P, EU:C:2017:406), millele Euroopa Kohus viitab 14. novembri 2017. aasta kohtuotsuse British Airways *vs.* komisjon (C-122/16 P, EU:C:2017:861) punktis 87.

23 Vt minu ettepanek kohtuasjas British Airways *vs.* komisjon (C-122/16 P, EU:C:2017:406, 39. joonealune märkus) ja selle kohta 14. novembri 2017. aasta kohtuotsus British Airways *vs.* komisjon (C-122/16 P, EU:C:2017:861, punkt 86).

hagejal oma hagiavalduse muutmise avaldusest puudused kõrvaldada, et muuta oma väiteid ja argumente, isegi kui viimane algul arvas, et see ei ole vajalik. Lõppkokkuvõttes sõltub see, kas ja millises ulatuses hageja oma õigused kohtus maksma paneb, väga suurel määral tema enda tahtest ega ole liidu kohtu pädevuses selles tema asemele asuda.

57. Järelikult ei sõltu Üldkohtu pädevus tunnistada vastuvõetamatuks hagiavalduse muutmise avaldus, mis ei sisalda muudetud väited ja argumente, sellest, kas ta palub enne hagejal nimetatud avaldusest puudused kõrvaldada.

58. Seevastu ei tähenda see pädevus, et Üldkohus võiks kõik hagiavalduse muutmise avaldused, milles ei ole muudetud väiteid ja argumente, kohe tagasi lükata.

59. Nimelt on vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõike 4 punktile b selle pädevuse tingimuseks, et Üldkohus kontrollib, kas tõepoolest oli vaja sellised muudetud väited ja argumendid esitada.

60. Nagu väitis nii apellant *oma apellatsioonkaebuse kolmandas väites* kui ka nõukogu, tähendab „vajaduse korral“ Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõike 4 punkti b tähenduses igal üksikjuhul kontrollimist, kas hagejal on vaja neid väiteid ja argumente muuta[24].

61. Seda „vajalikkuse“ kriteeriumi tuleb mõista Üldkohtu kodukorra artikli 86 seisukohast. Oleks nimelt vastuolus korrakohase õigusemõistmise ja menetlusökonoomia põhimõttega nõuda, et hageja, *kes on oma nõudeid muutnud*, kordaks oma hagiavalduse muutmise avalduses samu väiteid ja argumente, mille ta on juba esitanud algul vaidlustatud akti vastu.

62. Seda silmas pidades on muudetud väited ja argumendid vaja esitada siis, kui hagiavalduse muutmise tinginud akti ese on küll samaks jäänud[25], aga selles on võrreldes algul vaidlustatud aktiga sisulisi erinevusi, mitte puhtalt vormilisi erinevusi[26]. Nimelt, kui hilisem akt sisaldab ainult puhtalt vormilisi erinevusi algul vaidlustatud aktist, piisab viimase vastu algul esitatud väidete ja argumentide vaikimisi laiendamisest, mis tuleneb nõuete sõnaselgest muutmisest.

63. Käesolevas asjas aga ja esiteks, ilma et oleks vaidlust selles, et kõikidel kõnealustel aktidel on sama ese, nähtub vaidlustatud kohtuotsusest, et Üldkohus piirdus sellega, et ainult märkis või tuvastas, et apellandi loetellu kandmise põhjusi oli muudetud, selgitamata, mille poolest olid ühelt poolt 6. märtsi 2015. aasta aktid (algul vaidlustatud aktid) ja 28. mai 2015. aasta aktid (aktid, mille kohta esitati esimene muutmisavaldus) ning teiselt poolt 27. mai 2016. aasta aktid (mille kohta esitati teine muutmisavaldus) sisuliselt erinevad, nii et oli vaja esitada muudetud väited ja argumendid.

64. Sama kohtuotsuse punktis 42 Üldkohus nimelt „märkis“, et „hageja nime kõnealustesse loeteludesse kandmise ja jätmise põhjused on muutunud“, üksnes osundades selles punktis, nagu ka vaidlustatud kohtuotsuse punktis 43 *in extenso* mõlemaid eraldi versioone apellandi vastu esitatud põhjustest, mille pärast oli õigustatud tema loeteludesse kandmine.

65. Ent Üldkohus ei tuvastanud olulisi erinevusi apellandi vastu esitatud eraldi põhjuste vahel, mis on märgitud ühelt poolt 6. märtsi ja 28. mai 2015. aasta aktides ja teiselt poolt 27. mai 2016. aasta aktides. Pealegi ei saa ainuüksi neid osundatud põhjusi lugedes, mis on käesoleva ettepaneku punktides 9 ja 15 ära toodud, tuvastada nende vahel sisulisi erinevusi.

24 Vt selle kohta ka kohtujurist Kokott'i ettepanek kohtuasjas HX *vs.* nõukogu (C-423/16 P, EU:C:2017:493, punkt 34).

25 Loomulikult, kui hilisemal aktil ei ole sama ese mis algul vaidlustatud aktil, tuleb esitada uus hagimenetluse algatusdokument Üldkohtu kodukorra artikli 76 punktis d ette nähtud tingimustel.

26 Vt selle kohta Üldkohtu arutluskäik 28. jaanuari 2016. aasta kohtuotsuse Klyuyev *vs.* nõukogu (T-341/14, EU:T:2016:47) punktides 61–73.

66. Apellandi loeteludesse kandmise individuaalsete põhjuste sisulise erinevuse kindlakstegemine oli minu arvates seda olulisem, et Üldkohus leidis, et nõukogu ei olnud tõendanud apellandi vahendajarolli naftaostu tehingutes ega seose olemasolu apellandi ja Süüria režiimi vahel ega esitanud piisavalt üksikasjalikku teavet äriühinguga Stroytransgaz sõlmitud lepingu kohta; nende põhjenduste puhul ei ole vaidlust, et need on märgitud nii 6. märtsi ja 28. mai 2015. aasta aktides, mille Üldkohus tühistas, kui ka 27. mai 2016. aasta aktides, mis tingisid teise muutmisavalduse.

67. Teiseks, kui ma Üldkohtu arutluskäigust õigesti aru saan, siis näib, et lihtsalt *õigusliku raamistiku* muutmisest pärast hagiavalduse esitamist võib piisata selleks, et nõuda, et hageja peab oma väiteid ja argumente muutma.

68. Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 41 nimelt Üldkohus kõigepealt „tuvastas, et piiravate meetmete õiguslikku raamistikku on muudetud“ 12. oktoobri 2015. aasta aktidega. Seejärel märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 44 uuesti ja tuletas meelde, et „algul […] toodud põhjendused on [27. mai 2016. aasta aktide] lisades märgitud põhjendustega muudetud ja asendatud“, nentides, et nendes aktides „võetakse eelkõige arvesse loetellu kandmise kriteeriume, mis lisati“ 12. oktoobri 2015. aasta aktidega, „eelkõige seda […], mille kohaselt kõik Süürias tegutsevate juhtivate ettevõtjate rahalised vahendid ja majandusressursid külmutatakse […]“. Ta järeldab sellest vaidlustatud kohtuotsuse punktis 45, et „[k]una 12. oktoobri 2015. aasta aktid võeti vastu […] pärast hagiavalduse esitamist, ei saanud hageja nende aktidega lisatud loeteludesse kandmise kriteeriume selles arvesse võtta, selleks et [27. mai 2016. aasta aktides] tema vastu esitatud põhjendusi vaidlustada. Seega tuli hagejal kodukorra artikli 86 lõike 4 ettekirjutuste täitmiseks oma väiteid ja argumente muuta, et kõnealuseid kriteeriume arvesse võtta“.

69. Ent Üldkohus ei selgitanud vaidlustatud kohtuotsuses kuskil ega näidanud *a fortiori*, et loeteludesse kandmise kriteeriumide muutmisega kaasnes sisuline erinevus apellandi nime loeteludesse kandmise ja jätmise põhjendustes.

70. Täpsemalt ei selgita Üldkohus mingil viisil, kuidas on omavahel suhestatud otsuse 2013/255 artikli 28 lõige 1, milles on märgitud, et kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad „režiimist kasu saavatele või seda toetavatele isikutele“, külmutatakse, ja selle otsuse artikli 28 lõige 2, mis lisati 12. oktoobri 2015. aasta otsusega 2015/1836, milles on täpsustatud, et eelkõige külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad „Süürias tegutsevatele juhtivatele ettevõtjatele“.

71. Niisugune selgitus oleks minu arvates olnud eriti vajalik, arvestades ühelt poolt seda, et Üldkohus tühistas 6. märtsi 2015. aasta ja 28. mai 2015. aasta aktid põhjendusel, et nõukogu ei olnud esitanud ühtegi tõendit, mis tõendaks või kinnitaks, et apellandi ja Süüria režiimi vahel on seos, see tähendab lõppkokkuvõttes põhjusel, et oli rikutud otsuse 2013/255 artikli 28 lõiget 1, ja teiselt poolt seda, et otsuse artikli 28 lõikes 2 osutatud ettevõtjate „juhtiv roll“ võis olla vaid täpsustus, milline on selle artikli lõikes 1 osutatud nõutav seos asjaomase isiku ja Süüria režiimi vahel.

72. Seega ei olnud asjaolu, et loeteludesse kandmise kriteeriume oli muudetud pärast hagiavalduse esitamist, piisav selleks, et apellant oleks pidanud oma väiteid ja argumente muutma. Teisiti otsustada, nagu pidas õigeks Üldkohus, tähendaks, et kõik muutmisavaldused - mis põhimõtteliselt esitatakse pärast seda, kui pärast hagiavalduse esitamist võetakse vastu akt - peaksid sisaldama muudetud väiteid ja argumente, mis oleks ilmselgelt vastuolus Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõike 4 sõnastuse („vajaduse korral“) ja eesmärkidega.

73. Järelikult ei ole minu arvates Üldkohus piisavalt põhjendanud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 46 sõnastatud nõuet, et apellant pidi esitama hagi põhjenduseks esitatud tühistamisväidete kohta selgitusi ning uusi faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, „võttes arvesse kohaldatava õigusliku raamistiku muutumist, nimelt uute loetellu kandmise kriteeriumide kehtestamist ja tema vastu kasutatud põhjenduste muutmist“.

74. Nendel asjaoludel teen ettepaneku tühistada vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punkt 1 osas, milles jäeti apellandi teine esimeses astmes esitatud hagiavalduse muutmise avaldus vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

B. Apellatsioonkaebuse neljas väide

75. Apellatsioonkaebuse neljandas väites nõuab apellant esiteks, et 12. oktoobri 2015. aasta aktid, mille kohaselt „Süürias tegutsevate juhtivate ettevõtjate“ rahalised vahendid ja majandusressursid külmutatakse, tunnistataks õigusvastaseks põhjusel, et nii lai ja ebamäärane kvalifitseerimine, mis hõlmab suurt hulka inimesi, oleks ilmselgelt vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste harta VI peatükiga. Teiseks nõuab apellant, et talle määrataks kogu tekitatud kahju eest hüvitis summas 700 000 eurot.

76. Need nõuded on minu arvates selgelt vastuvõetamatud.

77. Esimese nõude suhtes tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu kodukorra artikli 170 lõike 1 kohaselt ei või apellatsioonkaebuses muuta Üldkohtu menetluses olnud hagi eset.

78. Väljakujunenud kohtupraktika järgi piirdub Euroopa Kohtu pädevus apellatsioonimenetluses Üldkohtus arutatud väidetele antud õigusliku hinnangu kontrollimisega. Pool ei saa seega esitada esimest korda Euroopa Kohtus väidet, mida ta ei ole esitanud Üldkohtus, kuna see võimaldaks tal Üldkohtus arutatud asjaga võrreldes laiendada kohtuasja ulatust Euroopa Kohtus, kellel on apellatsioonimenetluses piiratud pädevus.[27]

79. Tuleb tõdeda, nagu väitis õigesti nõukogu, et nõutud 12. oktoobri 2015. aasta aktide tühistamist esimeses kohtuastmes ei taotletud. Järelikult on apellatsioonkaebuse neljas väide vastuvõetamatu.

80. Sellest lähtuvalt tuleks hüvitise nõude üle otsustada samamoodi. Apellant tegelikult ei vaidlustanud mingil viisil põhjusi, mille pärast Üldkohus jättis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 89 rahuldamata tema väidetava kahju hüvitamise nõude, mille ta esitas esimeses kohtuastmes. Peale selle ei esitanud apellant ühtegi argumenti, et põhjendada oma nõuet, et Euroopa Kohus mõistaks välja nõutud hüvitise.

C. Hagimenetlus Üldkohtus

81. Nagu ma käesoleva ettepaneku punktides 73 ja 74 märkisin, teen ma Euroopa Kohtule ettepaneku tühistada vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punkt 1 osas, milles Üldkohus ei ole piisavalt põhjendanud, mille pärast ta otsustas, et teine hagiavalduse muutmise avaldus on vastuvõetamatu.

82. Euroopa Liidu Kohus võib oma põhikirja artikli 61 esimese lõigu kohaselt ise teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium seda lubab.

83. Käesoleval juhul see minu arvates nii ei ole. Euroopa Kohus jättis nimelt teise hagiavalduse muutmise avalduse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, kuulamata ära poolte seisukohti küsimuses, kas ühelt poolt 6. märtsi 2015. aasta aktide (algul vaidlustatud aktid) ja 28. mai 2015. aasta aktide (aktid, mille kohta esitati esimene muutmisavaldus) ning teiselt poolt 27. mai 2016. aasta aktide (mille kohta esitati teine muutmisavaldus) vahel oli 12. oktoobri 2015. aasta akte (millega muudeti loeteludesse kandmise kriteeriume) arvestades sisulisi erinevusi. Tal tuleb seega pooled selles küsimuses ära kuulata ja teha sellest õiguslikud järeldused. Seetõttu tuleb kohtuasi tagasi saata Üldkohtule.

27 13. juuli 2017. aasta kohtuotsus Saint-Gobain Glass Deutschland *vs.* komisjon (C-60/15 P, EU:C:2017:540, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).

V. Ettepanek

84. Eelnevate kaalutluste põhjal teen Euroopa Kohtule ettepaneku teha järgmine otsus:

1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 22. märtsi 2017. aasta otsuse Haswani *vs.* nõukogu (T-231/15, ei avaldata, EU:T:2017:200) resolutsiooni punkt 1.

2. Saata kohtuasi tagasi Euroopa Liidu Üldkohtule osas, mis puudutab esimeses astmes apellandi esitatud teise hagiavalduse muutmise avalduse vastuvõetavust ja vajaduse korral põhjendatust.

3. Kohtukulude osas tehakse otsus hiljem.